

МОДЕЛЬ МОДЕРНІЗАЦІЇ ТА ТРАНСФОРМАЦІЇ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ПІСЛЯ 2014 РОКУ

Українська політична система пройшла важливий етап становлення державності, розвитку економічних, політичних і культурних інститутів. Ані парадигма навздогінної модернізації, ані трансформаційна модель розвитку, коли політична система хаотично трансформується в різних напрямках, влаштувати суспільство вже не може. Сучасні події в Україні показують значну недієздатність держави, інститутів влади, політичних партій. Сьогодні точаться дискусії фахівців щодо моделі оптимального розвитку політичної системи України.

Перед державою і громадянським суспільством після подій 2013-2014 рр. постав виклик принципово нової модернізаційної моделі розвитку спрямованої на покращення і оздоровлення суспільного організму. Така модель повинна виходити з ідеї взаємодії організації та самоорганізації політичної системи: орієнтувати на найбільш цінні зразки розвитку, на випередження економічних конкурентів, випуск найсучаснішої продукції. До сьогодні модель трансформації України зорієнтована на випереджальний розвиток, а не оновлення технологій.

Після 2014 року Україні існують проблеми щодо системності українського державотворення в цілому, синхронності розбудови політичних інститутів держави та інститутів громадянського суспільства, гармонізації взаємодії різних гілок влади, удосконалення законотворчого процесу, підвищення ефективності функціонування органів місцевого самоврядування і т.д.

Складність суспільних перетворень в Україні полягає в тому, що українське суспільство здійснює потрійну трансформацію: одночасно виконуються завдання ринкового реформування економіки, демократизації та створення національної держави. Розбудова національної суверенної держави в контексті створення демократичного суспільства значно ускладнює процеси суспільної консолідації, набуття національної єдності та політичної ідентичності. Нерозвиненість громадянського суспільства, обмеженість демократичного досвіду при досить високій політичній активності громадян спричиняє надмірну політизацію суспільних процесів та гіпертрофію ролі владної еліти.

Подолати негативні тенденції в розвитку політичних інститутів влади, в послабленні зв'язків влади з населенням можливо лише шляхом здійснення низки рішучих і виважених кроків із зупинення стихійної трансформації політичної системи суспільства і здійснення

цілеспрямованої модернізації всього політичного механізму країни.

Гев'юк У.Ю.

*кандидат політичних наук,
асистент кафедри політології та державного управління
Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича*

ДИНАМІКА ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНСТИТУТУ ПРЕЗИДЕНТСТВА В УКРАЇНІ

Інститут глави держави є одним з найбільш динамічних і впливових органів в політико-правовій сфері. Його конституційно-правовий статус має істотний конструктивний потенціал, використання якого спроможне сприяти прискоренню реформ в соціально-економічній, політико-правовій, а також до певної міри в соціокультурній сферах. Водночас наявні недоліки у правому регулюванні та практиці застосування главою держави своїх повноважень потребують сучасних досліджень та науково обґрунтованих нововведень у правовому забезпеченні функціонування інституту президентства в Україні.

Правовий статус інституту президентства, починаючи з 1991 р., змінювався з розробленням і прийняттям Конституції України. Спочатку, відповідно до Закону України «Про заснування поста Президента Української РСР і внесення змін і доповнень до Конституції (Основного закону) Української РСР» Президент за своїм статусом був найвищою посадовою особою в державі і главою виконавчої влади. Пізніше, після підписання Конституційного Договору між Верховною Радою України та Президентом України (1995 р.) – Президент отримав статус глави держави і глави державної виконавчої влади. А вже із прийняттям Конституції України у 1996 р. та чинної на сьогодні – Президент України є главою держави і виступає від її імені.

Бачимо, що інститут президентства перебуває у стані безперервної трансформації пов'язаної із зміною форм правління, що закріплювалися із спробами змінити положення Конституції України: грудень 1991 р. – червень 1995 р. – президентсько-парламентська форма правління; червень 1995 р. – 28 червня 1996 р. – президентська форма правління; червень 1996 р. – грудень 2005 р. – президентсько-парламентська республіка; з січня 2006 р. – вересень 2010 р. парламентсько-президентська форма державного правління; з вересня 2010 р. – лютий 2014 р. – президентсько-парламентська республіка; з лютого 2014 р. – парламентсько-президентська форма державного правління.

Варто зазначити, що оскільки конституційно-правовий статус Президента не є чітко визначеними в державному законодавстві, президенти намагалися і намагаються перебрати на себе частину